

Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan
Okul Psikolojik Danışmanlığı Programı Modeli Uygulamaları:
Kariyer Farkındalığı Geliştirmeye
Yönelik Bir Sınıf Rehberliği Ünitesi-Anadolu Lisesi

Ragıp ÖZYÜREK
Selin ÇALIŞKAN
Esin TÜRKOĞLU

Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan
Okul Psikolojik Danışmanlığı Programı Modeli Uygulamaları:
Kariyer Farkındalığı Geliştirmeye
Yönelik Bir Sınıf Rehberliği Ünitesi-Anadolu Lisesi

Prof. Dr. Ragıp ÖZYÜREK

İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı

Psikolojik Danışman Selin ÇALIŞKAN

Manisa Ticaret Borsası Anadolu Lisesi

Psikolojik Danışman Esin TÜRKOĞLU

Manisa Rehberlik Araştırma Merkezi

ÖNSÖZ

Bu kitapta, kapsamlı gelişimsel modellerin en gelişmiş olan ve Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlığı Derneği (American School Counseling Association; ASCA) tarafından geliştirilen ASCA Ulusal Modelin (ASCA, 2003, 2009) uygulamaları tanıtılmıştır. Modeldeki uygulamalar büyük bir çoğunlukla ülkemiz koşullarında da yapılabilmektedir. Modelin uygulamalarını ülkemiz koşullarında daha çok uygulanabilir hale getirmek için Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Kapsamlı Gelişimsel PDR Programı Modeli geliştirilmektedir. Sınıf rehberliği ünitelerinin okuldaki şubelerde uygulanmasının temel alındığı bu modelde, yıllık PDR çerçeve planının yönetilmesi daha farklı biçimde yapılmaktadır. Kapsamlı gelişimsel modelde, okul psikolojik danışmanlarının rehberlik eğitim programı (guidance curriculum) (örneğin, sınıf rehberlikleri, okul konferansları gibi) uygulamalarına daha çok zaman ayırması önemlidir. Çalıştığı okulda sınıf rehberliği ile okuldaki öğrencilerin geneline temel önleme çalışmaları yapmak ya da yaşam becerileri kazandırmak isteyen okul psikolojik danışmanları, bu modeli uygulayabilirler.

Bu e-kitapta tanıtılan sınıf rehberliği ünitesi geliştirilmeden önce, uygulamalar ilk önce İzmir'in Bayraklı ilçesindeki bir ilkokul ve bir ortaokulda 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında denenmiştir (Özyürek, Sanal, Çelikkıran, Dincel ve Gölcük, 2013) ve bu çalışmalar başlangıç aşaması olarak düşünülmüştür. Ardından, yine İzmir İli Bornova İlçesi'ndeki üç ilkokul ve bir ortaokulda modeldeki uygulamaların bir kısmı 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında yapılmıştır ve bu uygulamaları diğer okul psikolojik danışmanlarına tanıtan bir e-kitap (Özyürek, Tüfeközdemir Sarıoğlu, Özgeday, Kayalar, Karabulut Kutgöz, Bostancı, ve Üstüner, 2013) daha Bornova Rehberlik Araştırma Merkezi'nin internet sitesinde yayımlanmıştır. Bu e-kitapta "duyguları tanıma ve ifade etme, iletişim ve kariyer farkındalığı geliştirme" ünitelerine ait sınıf rehberliği ve diğer uygulamalar tanıtılmıştır. 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar yarıyıllarında sınıf rehberliği ünitelerini temel alan modelin uygulamalarına devam etme kararı alınmış ve daha fazla sayıda okulda çalışmalara başlanmıştır. Bu uygulamalarla ilgili olarak yeni iki e-kitap (Özyürek, 2014; Özyürek, Tüfeközdemir Sarıoğlu, Özgeday, Akçay, Bostancı, ve Üstüner, 2014) daha yayımlanmıştır. Bayraklı ve Bornova RAM'daki

Çalışmalardan sonra Aydın ve Manisa illerinde de benzeri çalışmalar yapılmıştır. Bu e-kitap ise Manisa RAM tarafından organize edilen çalışmaların sonucunda ortaya çıkmıştır. Kitap Anadolu Lisesi ğrencilerinde kariyer farkındalığı geliştirmeye ynelik bir sınıf rehberlik programının uygulaması ile ilgilidir. Liselerde grev yapan okul psikolojik danışmanları, Selin alışkan tarafından yapılan uygulamalardan yararlanabilirler. Böylece, liselere uygun bir sınıf rehberliği unitesi geliştirilmiştir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde Manisa RAM Müdürü Tuncer TAŐ, Gazi İlkretim Okulu Müdürü Abdülkadir Topçu, Gazi İlkretim Okulu Müdür Yardımcısı Niyazi Aygün, Gazi İlkretim Okulu Psikolojik Danışmanı Münevver Karan, Ticaret Borsası Anadolu Lisesi Müdürü Turan Yılmaz, Manisa Ticaret Borsası Anadolu Lisesi sınıf rehber öğretmenleri önemli katkılar sağlamıştır. Katkılarından dolayı kendilerine teşekkür ederiz.

Ragıp ÖZYÜREK

Selin ÇALIŞKAN

Esin TüRKOğLU

İÇİNDEKİLER

Önsöz I

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesinin
Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Okul Psikolojik Danışmanlığı Programı
Modeline Göre Uygulanması 1

Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Modelin Uygulama Aşamaları 1

1.Program Geliştirme Hazırlıkları 1

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi ile İlgili Örnek Kazanımlar 1

2.Okul PDR Hizmetleri Yürütme Komisyonu İlk Toplantısı 2

3.Okul Psikolojik Danışmanlığı Programının Hedefleri 5

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesinin Genel Amaçları 5

Ünitenin Oturum Sıralarına Göre Amaç ve Etkinlikleri 5

4.Okul PDR Hizmetleri Çerçeve Programının Hazırlanması 7

Kariyer Farkındalığı Geliştirmeye Yönelik Bir Sınıf Rehberliği Ünitesi

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 1. sınıf rehberliği oturumu 8

YGS-LYS Tanıtım Etkinliği 8

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 2. sınıf rehberliği oturumu 9

Yaşadığımız Şehirdeki Üniversiteler Etkinliği 9

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 3. sınıf rehberliği oturumu 10

Yasak Kelimeler Etkinliği 10

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 4. sınıf rehberliği oturumu 13

Örnek Aldığım Kişiler Etkinliği 13

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 5. sınıf rehberliği oturumu 15

Altıgen Bahçe ve Ben Etkinliği 15

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 6. sınıf rehberliği oturumu 16

Rollerim Etkinliği ve Zamanı Planlama Etkinliği 16

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 7. sınıf rehberliği oturumu 20

Zaman Makinesi - 2035 Etkinliği 20

Kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi 8. sınıf rehberliği oturumu 22

Verimli Ders Çalışma ve Test Çözme Teknikleri Etkinliği 22

5.Program Sonuçlarıyla İlgili Veriler 24

Kaynakça 26

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesinin Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Okul Psikolojik Danışmanlığı Programı Modeline Göre Uygulanması

Bu ekitapta, ASCA (2012) Ulusal Modele uygun biçimde kariyer farkındalığı geliştirme ünitesinin nasıl uygulanacağı aşamalı biçimde açıklanmıştır (Bkz., Özyürek, 2014). Göreve yeni başlayan psikolojik danışmanlar atandıkları okullarda uyum sorunları yaşayacakları için uygulamaların olabildiğince kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Modelin Uygulama Aşamaları

Aşağıda kariyer farkındalığı geliştirme ünitesinin uygulanması ile ilgili işlemlerin nasıl yönetileceği ASCA (2012) Ulusal Model temel alınarak aşamalı biçimde açıklanmıştır.

1.Program Geliştirme Hazırlıkları

Bir okul psikolojik danışmanı, öğrencilerinin hangi *yaşam becerilerinde* yeterli olmalarının, hangi *tutumları* geliştirmelerinin ve hangi *bilgileri* öğrenmelerinin yararlı olduğunu düşünerek, belirlenen konular doğrultusunda okul psikolojik danışmanlığı programını ve sınıf rehberliği ünitelerini geliştirmeye başlamalıdır. Bu konuda, okulda kendisinden daha deneyimli olan ve o çevreyi daha iyi tanıyan öğretmenler, veliler, yöneticiler ve diğer paydaşların ne düşündüklerini öğrenmek önemlidir (ASCA, 2012; Özyürek, 2014).

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi ile İlgili Örnek Kazanımlar

Öğrencilerin;

1. Üniversiteye geçiş sınavlarını tanımaları.
2. Yetişkin çalışma dünyasındaki birçok bilgiye ilgi duymaları.
3. Merak uyandırma ve araştırma davranışı geliştirmeleri.
4. Kimleri ve hangi özellikleri örnek aldıklarına ilişkin farkındalık geliştirmeleri.
5. Holland'ın kuramındaki tiplere göre kendilerini ve meslekleri tanımaları.
6. Öğrencilerin günlük yaşamlarında hangi rolleri üstlendiklerini, bu rollere ayırdıkları zamanları, bu roller arasında çatışma yaşayıp yaşamadıklarını ve rollere ayırdıkları zamanla, rollere verdikleri önemin farklı olup olmadığını fark etmeleri.
7. Geleceğe yönelik plan yapmanın önemini kavramaları.
8. Verimli ders çalışma becerileri ile test çözme tekniklerini geliştirmeleri.

2.Okul PDR Hizmetleri Yürütme Komisyonu İlk Toplantısı

Bu komisyon üyeleriyle toplantı yapılır. Toplantıda, öğrencilerin hangi sınıf rehberliği ünitelerinin, hangi şubelerle ve hangi zamanlarda yapılacağı üzerinde tartışma başlatılır (Diğer tartışma konuları için bkz., Özyürek, 2014). Aşağıda bu adım ile ilgili olarak bir örnek verilmiştir:

ABC Anadolu Lisesi 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu

Tarih: 20/02/2014

Yer: Rehberlik Servisi

Saat: 12:30

Gündem:

1. Açılış ve Yoklama:
2. Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı
3. Geçen Dönem Yapılan Faaliyetler
4. Birinci Dönem Yaşanan Problemler ve Müdahale Yöntemleri
5. Yıllık Çerçeve Programının İçeriğinin Görüşülmesi ve Gerekli Güncellemeler

6. İkinci dönem yapılması planlanan çalışmalar- ASCA Ulusal Model
7. Dilek ve Temenniler
8. Kapanış

Gündemin Görüşülmesi

1. Yoklama: Bütün üyelerin toplantıda hazır olduğu görüldü.
2. Saygı duruşu yapıldı.
3. Geçen dönem yapılan faaliyetler değerlendirildi. Rehber öğretmen birinci dönem rehberlik raporunu sundu:

17 şubede sınıf geçme ve sınav yönetmeliği, YGS-LYS sistemi, ulusal mesleki bilgi sisteminin tanıtılması, 10 şubede ise üniversitelerin taban puanları ve örnek puan hesaplama konularında rehberlik yapıldı.

9. Sınıflara problem tarama envanteri ve risk analizi ve sosyometri uygulandı.

11 ve 12. Sınıf öğrencileriyle üniversite tanıtım fuarına gezi düzenlendi
Bireysel danışma ve grup rehberliği çalışmaları yapıldı.

4. Birinci dönemde karşılaşılan sorunlar görüşüldü. Müdür yardımcısı: "Disiplin yönetmeliğini sınıflarda okuduk, değerlendirdik. Devamsızlık sorunu olan öğrencilerle görüştük. Velilerini bilgilendirdik." şeklinde konuşmasını sürdürdü.
5. Yıllık çerçeve programının içeriğinin görüşülmesi ve gerekli güncellemeler: Rehber öğretmen Talim Terbiye Kurulu'nun yayınladığı değişiklik sebebiyle 9. sınıflarda alan ve ders seçimi çalışmalarının yapılmayacağını belirtti. Ayrıca yıllık çerçeve planında olmayan, ancak 2. dönemin başında katıldığı 7/19 aile eğitimi programını okulda uygulayacağını belirtti.
6. İkinci dönem yapılması planlanan çalışmalar:
Mesleki rehberlik etkinlikleri: Ulusal mesleki bilgi sisteminin üzerinde durulacak.
Öğrenciler aralıklı olarak mesleklerle ilgili bilgilendirilecek.
Öğrenciye yönelik anketler: Mart ayı içerisinde TYT 9-11 uygulanacak. Sınav kaygı düzeyleri de belirlenecek.

Öğrenciye yönelik seminerler: Verimli ders çalışma yöntemleri, sınav kaygısıyla başetme yöntemleri, LYS-YGS tanıtımı, Alan/ders seçiminde dikkat edilecek noktalar olarak belirtildi.

Veliye yönelik çalışmalar: LYS-YGS tanıtımı, Alan/ders seçimi, tütün alkol ve madde bağımlılığı konusunda bilgilendirme yapılacak.

ASCA Ulusal Model: Sınıf rehberliği ünitelerini temel alan kapsamlı gelişimsel PDR programı modeline göre hazırlanmış kariyer farkındalığını geliştirmeye yönelik etkinliklerin 11. sınıf öğrencilerine uygulanması kararlaştırıldı. Etkinlikler rehberlik saatinde uygulanacak.

7. Toplantı başarı dilek ve temennileriyle sonlandırıldı.

9. Sınıf Öğretmeni

10. Sınıf Öğretmeni

11. Sınıf Öğretmeni

12. Sınıf Öğretmeni

Dis. Kur. Temsilcisi

Okul Aile Bir. Tems

Okul Öğrenci Tems.

Okul Rehber ÖĞRT.

Md. Yrd.

Uygundur.

--/--/20--

Okul Müdürü

3.Okul Psikolojik Danışmanlığı Programının Hedefleri

Okul psikolojik danışmanlığı programı geliştirme hazırlıklarının son aşamasında, uygulanmasına başlanacak programın hedefleri yazılabilir. Bu yazılan hedefler ile öğretmenler ve okul psikolojik danışmanları yapacakları çalışmalar hakkındaki inançlarını ortaya koymuş olurlar. Bu amaçla yapılacaklardan birisi de, okul psikolojik danışmanlığı çekirdek eğitim programıyla ilgili eylem planının belirlenmesidir (ASCA, 2012; Özyürek, 2014). Aşağıda bir örnek olarak kariyer farkındalığı geliştirme ünitesi tanıtılmıştır:

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesinin Genel Amaçları

Merak ve araştırma davranışını geliştirme, kimleri örnek aldıkları üzerinde düşünmeleri, zaman yönetimi farkındalığı geliştirme ve meslek seçimi konusunda güdülenme.

Ünitenin oturum sıralarına göre amaç ve etkinlikleri

1. Oturum

Amaç: Üniversiteye geçiş sınavlarını tanıma.

Etkinlikler: YGS-LYS slayt gösterisi, katsayı cetveli, örnek puan hesaplama tablosu.

2. Oturum

Amaç: Öğrencilerin yetişkin çalışma dünyasındaki birçok bilgiye ilgi duymalarına yardımcı olma.

Etkinlikler: Yaşadığımız Şehirdeki Üniversiteler, Akademik Unvanlar.

3. Oturum

Amaç: “Merak uyandırma ve araştırma davranışı geliştirmelerine yardımcı olmak.” (Özyürek, 2013; s. 240).

Etkinlikler: “Yasak Kelimeler” (Erkan, 2006, s. 4-5).

4. Oturum

Amaç: "Öğrencinin kimleri ve hangi özellikleri örnek aldığına ilişkin farkındalık geliştirmesine yardımcı olmak" (Özyürek, 2013; s. 240).

Etkinlikler: "Örnek Aldığım Kişiler" (Özyürek, 2013, s. 246-248).

5. Oturum

Amaç: "Öğrencilerin Holland'ın kuramındaki tiplere göre kendisini ve meslekleri tanımalarına yardımcı olmak." (Özyürek, 2013, s. 149).

Etkinlikler: "Altıgen Bahçe ve Ben" (Özyürek, 2013, s. 156-159). Holland Mesleki İlgi Envanteri.

6. Oturum

Amaç: Öğrencilerin günlük yaşamlarında hangi rolleri üstlendiklerini, bu rollere ayırdıkları zamanları, bu roller arasında çatışma yaşayıp yaşamadıklarını ve rollere ayırdıkları zamanla, rollere verdikleri önemin farklı olup olmadığını fark etmelerine yardımcı olmak (Özyürek, 2013; s. 251-252).

Etkinlikler: "Rollerim Etkinliği ve Zamanı Planlama Etkinliği" (Özyürek (2013; s. 251-253).

7. Oturum

Amaç: "Öğrencilerin yargılanmadan konuşabilecekleri bir ortamda geleceğe yönelik plan yapmanın önemini kavramalarına yardımcı olmak." (Erkan,2006; Özyürek, 2013; s. 249).

Etkinlikler: "Zaman Makinesi" (Erkan, 2006; s. 140-142).

8. Oturum

Amaç: Öğrencilerin verimli ders çalışma becerileri ile test çözme tekniklerini geliştirmelerine yardımcı olma.

Etkinlikler: Slayt Gösterisi

4.Okul PDR Hizmetleri Çerçeve Programının Hazırlanması

Çerçeve (çalışma) program(ı) hazırlanırken, tüm öğrencilere yaşam becerileri, tutum ve bilgi kazandırmaya yönelik *çekirdek eğitim programları* (diğer bir ifadeyle, sınıf rehberliği üniteleri) ile alt öğrenci gruplarının gereksinimlerine yönelik müdahale hizmetleri için küçük grup rehberliği programlarının, konu başlıkları ve hangi zamanlarda uygulanacakları ifade edilir. Bu çekirdek eğitim programlarının uygulanması için konu başlıklarına göre sınıf rehberliği üniteleri geliştirilir (ASCA, 2012; Özyürek, 2014). ASCA Ulusal Modele uygun bir çerçeve programı örneği için Bornova RAM internet sitesindeki elektronik kitaplara bakınız. Aşağıda Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi tanıtılmıştır:

Kariyer Farkındalığı Geliştirmeye Yönelik Bir Sınıf Rehberliği Ünitesi

Ünite Kapsamındaki Etkinliklerin Uygulandığı Sınıf Düzeyleri ve Okulların Sosyo-ekonomik Düzeyi: Anadolu lisesi 11. sınıf öğrencileri. Orta sosyo-ekonomik düzey.

Ünitenin Uygulanabileceği Dönem Önerisi: Öğrencilerin akademik motivasyonlarının yükselmesine yardımcı olma bakımından bu ünitenin birinci dönemde uygulanması önerilir.

Ünitenin Önce ve Sonrasında Uygulanması Öneriler Diğer Üniteler: Duyguları tanıma ve ifade etme ile etkili kişilerarası iletişim becerilerinin daha önceden uygulanması önerilir. Ayrıca, öğrencilerin verimli ders çalışma becerileri ve zaman yönetimi konularında bilgili olmaları ve gerekli becerileri uygulayabiliyor olmaları tercih edilir.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 1. Sınıf Rehberliği Oturumu

YGS-LYS Tanıtım Etkinliği

Amaç: Öğrencilerin üniversiteye geçiş sınavlarını tanımalarına yardımcı olma.

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Dokuzuncu sınıf ve sonrası.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: - (Bu etkinlik S. Çalışkan tarafından geliştirilmiştir.)
(Ayrıca, Bkz.İlkokullar için geliştirilmiş verimli ders çalışma becerileri ve zamanı kullanma becerileri için Özyürek, Tüfeközdemir Sarıoğlu, Özgeday, Akçay, Bostancı, ve Üstüner, 2014; Bostancı, 2014)

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: YGS-LYS slayt gösterisi, katsayı cetveli, örnek puan hesaplama tablosu (Bu konuda internetteki arama motorlarından yararlanılabilir.)

Süreç

Psikolojik danışman slayt gösterisi vasıtasıyla sınav sistemini tanıtır. Hangi bölümün hangi puan türünden öğrenci aldığını söyler. Katsayı cetvelinden derslerin ağırlıklı katsayısını gösterir. Tabloda örnek puan hesaplaması yapar.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Öğrenciler sınav sistemini anlamak için çok fazla soru sordular, hangi sınavda hangi konuların çıkacağını konuştuk. Örnek puan hesaplama cetveli, öğrencilerin řu andaki durumlarıyla ulaşmak istedikleri puan arasındaki farkı görmeleri açısından çok etkili oldu. Hangi meslek için hangi dersleri başarmamız gerekiyor sorusunun üzerinde durduk. Etkinliklere sınav sistemini tanıtarak başlangıç yapmak hem motivasyon sağladı, hem de sonraki etkinlikler için altyapı oluşturdu.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 2. Sınıf Rehberliği Oturumu

Yaşadığımız şehirdeki Üniversiteler Etkinliği

Amaç: Öğrencilerin yetişkin çalışma dünyasındaki birçok bilgiye ilgi duymalarına yardımcı olma.

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Beşinci sınıf ve sonrası.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Özyürek., Tüfeközdemir Sarioğlu, Özgeday, Kayalar, Karabulut Kutgöz, Bostancı ve Üstüner, (2013). (Bu etkinlik N. Özgeday tarafından geliştirilmiştir.)

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: Yaşadığımız şehirde ya da civar şehirlerde bulunan üniversiteler ve akademik unvanlar hakkında bilgi.

Süreç

Psikolojik danışman öğrencilere yaşadığımız ya da civar illerdeki üniversitelerin adlarını ve bulunduğu semtleri sorar. Sonra Türkiye çapındaki üniversitelerin isimleri söylenerek, hangi şehirlerde olduğunu tahmin etmelerini ister. Devlet ve vakıf üniversitelerini belirtir. Üniversite, fakülte, yüksekokul, bölüm, rektör, dekan, profesör, doçent, araştırma görevlisi, yüksek lisans ve doktora kelimelerinin ne anlamlara geldiği sorulur ve açıklanır.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Üniversitelerden yeni kurulanların hangi şehirlerde olduğunu bulmakta zorlandılar. Örneğin Katip Çelebi Üniversitesi'ni duymayanlar ve devlet üniversitesi olduğunu bilmeyenler çoktu. Üniversitelerden bahsettikten sonra öğrencilere tanıtım kitapçıklarını dağıttım keyifli oldu. Akademik kavramlarda çok eksikleri vardı. Nasıl olunur, ne kadar zaman alır sorularının yanında ne kadar kazanır sorusu da çok soruldu.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 3. Sınıf Rehberliği Oturumu

Yasak Kelimeler Etkinliği

Amaç: "Merak uyandırma ve araştırma davranışı geliştirmelerine yardımcı olmak." (Özyürek, 2013; s. 240).

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Beşinci sınıf ve sonrası.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Erkan (2006, s. 4-5).

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: Renkli kartonlara 5x4cm boyutlarında hazırlanmış, üstte mesleğin, altta ise yasaklı kelimelerin yazılı olduğu Meslek Tabusu Kartları ve kronometre. Seçilen meslekler öğrencilerin ilgi duyabilecekleri ve kendi düzeylerine uygun mesleklerdir.

FORM-1 Meslek tabusu el kartları

TEKSTİL MÜHENDİSLİĞİ	ARKEOLOG	FİZYOTERAPİST
* Konfeksiyon	* Kazı	* Bakım
* İplik	* Eser	* Masaj
* Dokuma	* Kalıntı	* Kas Ağrısı
* Hammadde	* Buluntu	* Hastane

BİLGİSAYAR PROGRAMCISI VETERİNER

- * Bilgisayar
- * Yazılım
- * Program
- * Windows
- * Hayvan
- * Tedavi
- * Hastalık
- * Hekim

İNŞAAT MÜHENDİSİ

- * Bina
- * Yapım
- * Şantiye
- * Proje

İNSAN KAYNAKLARI UZM. DOKTOR

- * İnsan gücü
- * Başarı
- * Uyum
- * Planlamak
- * Hasta
- * Poliklinik
- * Tedavi
- * Hastane

PILOT

- * Uçak
- * Gökyüzü
- * Havaalanı
- * Kokpit

REHB. ve PSK. DAN.

- * Danışan
- * Danışman
- * Psikoloji
- * Yardım

İŞLETMECİ

- * Muhasebe
- * Satış
- * Üretim
- * Yönetim

AVUKAT

- * Dava
- * Savcı
- * Hakim
- * Mahkeme

TURİST REHBERİ

- * Tarihi yer
- * Kültürel
- * Bilgi vermek
- * Turist

SOSYAL ÇALIŞMACI

- * Ekonomik
- * Sosyal
- * Kültürel
- * Yardım etme

MODA TASARIMCISI

- * Model
- * Çizim
- * Elbise
- * Moda

RADYO TV MUHABİRİ MİMAR

- * Haber
- * Radyo
- * Televizyon
- * İzlemek
- * Tasarım
- * Yapı
- * Estetik
- * Denetlemek

ECZACI

- * Reçete
- * İlaç
- * Hasta
- * Eczane

BANKACI

- * Para
- * Banka
- * Yatırım
- * Kredi

HEMŞİRE

- * Tedavi
- * Tansiyon ölçme
- * Pansuman
- * Hasta bakımı

POLİS MEMURU

- *Güvenlik
- *Yakalamak
- *Suç
- *Hırsız

MEKATRONİK MÜH.

- *Makine
- *Elektrik
- *Elektronik
- *Bilgisayar

DIŞ HEKİMİ

- *Ağız
- *Çene
- *Dolgu
- *Tedavi

OTOMOTİV MÜH.

- *Otomobil
- *Araç
- *Teknik
- *Motor

DIYETİSYEN

- *Sağlık
- *Beslenme
- *Yemek
- *Kalori

MÜTERCİM TERCÜMAN

- *Yabancı Dil
- *Çeviri
- *Turizm
- *Eşzamanlı

EKONOMİST

- *Para
- *Kaynak
- *Kar
- *Piyasa

SOSYOLOG

- *İnsan
- *Toplum
- *İlişki
- *Araştırma

TUR. VE OTEL İŞLET.

- *Turist
- *Hizmet
- *Konaklama
- *Tatil

AŞÇI

- *Yemek
- *Lezzet
- *Mutfak
- *Pişirme

ENDÜSTRİ MÜH.

- *Hammadde
- *Enerji
- *Makine
- *İş gücü

SINIF ÖĞRETMENİ

- *Okul
- *Eğitim
- *Okuma
- *Yazma

OKUL ÖNCESİ ÖĞR.

- *Çocuk
- *Beceri
- *Gelişim
- *Kreş

Süreç

Önceki oturumun özeti yapılır. Sınıf iki gruba ayrılır. Öğrencilerin belirli bir mesleğe ilişkin söylenmesi yasak kelimelerin bulunduğu bir karta bakarak, kartın üzerinde yazan mesleği arkadaşlarına anlatmaya çalışması istenir. Öğrencilerin Meslek Tabusu Kartlarında yazan mesleği anlatmakta zorlandıkları durumda, bir sonraki meslek kartına geçme (pas diyebilme) hakları bulunmaktadır. Öğrencilerin bir dakikalık zaman dilimi içerisinde olabildiğince çok mesleği anlatabilmeleri beklenmektedir. Etkinliğin devamında öğrencilere, bu meslekler arasında daha önce duymadıkları herhangi bir meslek olup olmadığı, en çok hangi mesleklerin ilgilerini çektikleri, gelecekte bu mesleklerden hangisini seçmeyi düşündükleri, bu mesleğe sahip olmak için hangi üst eğitim kurumlarından mezun olunması gerektiği gibi sorular yöneltilmesiyle süreç devam eder.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Çok eğlenceli bir etkinlikti. Öğrenciler çok keyif aldı, hiç duymadıkları meslekler vardı. Etkinlik kaynağındaki (Erkan, 2006) mesleklere okulun yapısına özgü eklemeler yaptım. En çok zorlandıkları meslek mekatronik mühendisi oldu.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 4. Sınıf Rehberliği Oturumu

Örnek Aldığım Kişiler Etkinliği

Amaç: “Öğrencinin kimleri ve hangi özellikleri örnek aldığına ilişkin farkındalık geliştirmesine yardımcı olmak.” (Özyürek, 2013, s. 240).

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Beşinci sınıf ve sonrası.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Özyürek (2013, s. 246-248).

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: -

Süreç

Bir önceki oturum öğrencilerin katkısıyla özetlenir. Örnek Aldığım Kişiler (Özyürek, 2013) etkinliği kapsamında, öğrencilere yaşamlarında en çok kimleri örnek aldıkları sorusu yöneltilir. İlk olarak, öğrencilerin yaşamda kendilerine her açıdan örnek aldıkları ve onlar gibi olmak istedikleri beş kişiyi düşünmeleri istenir. Bu kişilerin gerçek yaşamdaki kişiler olabileceği gibi, filmlerde veya romanlarda kendilerine örnek aldıkları karakterlerden de olabileceği açıklanır. İkinci olarak, öğrencilerden, bu kişilerin sahip olduğu ve kendileri için oldukça önemli olan beş belirgin özelliğini düşünmeleri ve yazmaları istenir. Üçüncü olarak, bu beş önemli özelliğin belirlenmesinin ardından, bu özellikler arasında ilk olarak vazgeçebilecekleri özelliğin ne olduğunu bulmaları istenir. Devamında, öğrencilerin listelerindeki özellikleri sırasıyla üçe, ikiye ve son olarak yalnızca bir özelliğe indirmeleri istenir. Böylece etkinliğin sonunda, öğrencilerin kendileri için vazgeçilmez olan özelliğin ne olduğu konusunda bir farkındalık geliştirmelerine yardımcı olunur. Son olarak, kendileri için vazgeçilmez olan bu özelliğin ne olduğunu bilmek ile ileride tercih edebilecekleri meslekler arasında nasıl bir ilişkinin olduğu konusu tartışılır.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Öğrenciler ilk olarak örnek kişi bulmakta çok zorlandılar. Çoğu daha önce hiç bunu düşünmediğini söyledi. Özelliklerini yazıp da eleme aşamasına gelindiğinde birinci elemeye bile çok düşündüler, vazgeçirmek kolay olmadı. Öğrenciler genellikle güçlü, dürüst ve zengin gibi özellikleri benimsediler. Düşündükleri mesleklerle arada ne tür bir bağ olabileceğini konuştuk. Örneğin zenginliği önemseyen öğrencinin seçeceği mesleğin gelirinin yüksek olup olmadığını değerlendirdik.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 5. Sınıf Rehberliği Oturumu

Altıgen Bahçe ve Ben Etkinliği

Amaç: “Öğrencilerin Holland“ın kuramındaki tiplere göre kendisini ve meslekleri tanımalarına yardımcı olmak.” (Özyürek, 2013, s. 149).

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Yedinci sınıf ve sonrası.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Özyürek (2013, s. 156-159).

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: Holland“ın tipoloji kuramına yönelik olgusal bilgilerin açıklanması amacıyla kullanılacak bir projeksiyon cihazı, her bir tiplere ilgili özelliklerin (örneğin, bkz. Bacanlı, 2014; Holland, 1997; Özyürek, 2013) büyük renkli kartonlara yazılması ve sınıfın farklı altı yerine asılması.

Süreç

Geçen haftanın özeti öğrencilerle yapılır. Altıgen Bahçe ve Ben (Özyürek, 2013) etkinliğinin öncesinde, öğrencilere bazı mesleklerin ve bu meslekleri yürüten insanların sahip olduğu belirgin özelliklerin anlaşılmasına yönelik olgusal bilgiler sunulur. Öğrencilere mesleklerin sahip oldukları özelliklerin genel olarak nesne-insan ve kayıt-fikir boyutlarında sınıflandırılabilirliği açıklanır. Belirli meslekleri yürüten insanların sahip oldukları özellikler bakımından birbirlerine benzedikleri ve aynı zamanda sahip oldukları bu özelliklerle diğer meslek gruplarının üyelerinden ayrılacakları vurgulanır. Bunun devamında Realistik, Araştırmacı, Yaratıcı, Sosyal, Girişimci ve Düzenli tipteki meslek çevreleri hakkında olgusal bilgiler sunulur. Altıgen Bahçe ve Ben (Özyürek, 2013) etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerden altı ayrı köşesinde belirli tipteki insanların toplandığı bir açık hava partisinde olduklarını hayal etmeleri istenir. Bu etkinlik sırasında her bir köşede bulunan insanların sahip oldukları özellikler, hoşlandıkları işler hakkında olgusal bilgilerin hatırlatılmasına devam edilir. Bunu göz önünde bulundurarak, öğrencilere en çok hangi köşedeki insanlarla bir arada vakit geçirmek istedikleri sorulur. Öğrencilerden, belirledikleri bu köşeden sonra, vakit geçirmeyi tercih edebilecekleri

ikinci ve üçüncü köşenin hangisi olacağını düşünmeleri istenir. Öğrencilerden belirledikleri üç köşenin baş harflerini sıralamaları ve gönüllü olanların bunu sınıfla paylaşmaları istenir.

Öğrencilere tercihte bulunurken, en çok hangi özellikler açısından kendilerini bu köşelere yakın hissettikleri sorulur. Öğrencilere belirli bir köşeye yakın hissetmelerine karar vermeyi sağlayan yaşantılara sahip olup, olmadıkları sorulur. Paylaşımında bulunan öğrencinin tercihi hakkında, sınıftaki diğer öğrencilerin neler düşündüğü sorulur. Paylaşımında bulunan öğrenciye **objektif** ve **yapıcı** şekilde geribildirimde bulunmaları, arkadaşlarında gördükleri özelliklerin, yapmış oldukları tercihlere uygun olup olmadığını değerlendirmeleri istenir. Paylaşımında bulunan öğrenciye kendisi hakkında söylenenleri düşündüğünde tercihleri konusunda herhangi bir değişiklik olup olmadığı sorulur.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Öğrencilere ilk olarak sunum yaptım ve kişilik tiplerini açıkladım. Daha sonra duvarlara önceden hazırlanmış özelliklerin ve uygun mesleklerin yazılı olduğu renkli kağıtları astık. Birkaç öğrenci karar veremedi ve arkadaşlarından görüş aldı. Arkadaşlarının kendilerini iyi tanımış olmasından memnun oldular. Ben bu etkinliği uygulamadan önce envanter (Holland Mesleki İlgi Envanteri) uygulayıp sonuçlarını yanımda getirmiştım ve öğrenciler köşelere gittikten sonra sonuçları karşılaştırdık. Genellikle herkes olması gereken köşedeydi.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 6. Sınıf Rehberliği Oturumu

Rollerim Etkinliği ve Zamanı Planlama Etkinliği

Amaç: Rollerim ve zamanı planlama etkinliklerinde, öğrencilerin günlük yaşamlarında hangi rolleri üstlendiklerini, bu rollere ayırdıkları zamanları, bu roller arasında çatışma yaşayıp yaşamadıklarını ve rollere ayırdıkları zamanla, rollere verdikleri önemin farklı olup olmadığını fark etmelerine yardımcı olmak (Özyürek, 2013) amaçlanmıştır.

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Beşinci sınıflar ve üstü.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Özyürek (2013; s. 251-253).

Uygulama Süresi: Her iki etkinlik için de bir ders saati ayrılabilir. Buradaki örnek de sadece bir ders saati zaman yeterli olmuştur.

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal:

FORM-2 Rollerim Etkinliği Formu (Özyürek, 2013)

Lütfen önce açıklamayı okuyunuz, sonra da soruları yanıtlayınız.

Açıklama 1: Yetişkinlerin günlük yaşamda üstlendikleri çeşitli roller vardır. Örneğin, anne baba rolü, çalışan rolü, arkadaş rolü, yurttaş rolü, vb. Aynı Şekilde çocuklarının da üstlendikleri çeşitli roller olabilir. Şimdi, sıradan bir gününüzde hangi rollerinizin olduğunu düşünün.

Soru 1: Aşağıda örnekleri verilen rolleri siz de günlük yaşamınızda üstleniyor musunuz?

(Okul Psikolojik Danışmanı için not: Okulunuzdaki öğrencilerin zamanlarını hangi rollere ayırdıklarını düşünerek, bunların tahtaya bir sütun halinde yazınız. Örneğin, bunlar, mahalle/apartman arkadaşı, sınıf arkadaşı, çocuk (evlat), takım oyunlarında oyunculuk, sanatsal faaliyetlerde oyunculuk, torun, kardeş-ağabey/abla, vb. olabilir.)

-Lütfen, başka rolleriniz varsa, onları da siz ekleyin.

Açıklama 2: İnsanlar bu rollerinin bazılarını çok fazla, bazılarını da çok az zaman harcarlar. Bazılarını severek, bazılarını da zorunlu oldukları için üstlenirler. Bu da rollerimiz arasında kimi zaman çatışmaların doğmasına yol açabilir. Örneğin, arkadaşlarla oyun oynamaya harcanan zaman fazlalaşırsa, dersler aksayabilir. Böylece, arkadaş ve öğrenci rolü arasında çatışma yaşanabilir.

Soru 2: Şimdi bu rollerinize sıradan bir gününüzde ne kadar zaman ayırdığınızı düşününüz. En çoktan en aza kadar ayırdığınız zamanı düşünerek, rollerinizi sıralayınız.

Soru 3: Şimdi de bu rollerinizden en sevdiğiniz üçünü sıralayınız. Çatışma yaşayan rolleriniz var mı?

FORM-3 Zamanı Planlama Etkinliği Formu (Özyürek, 2013).

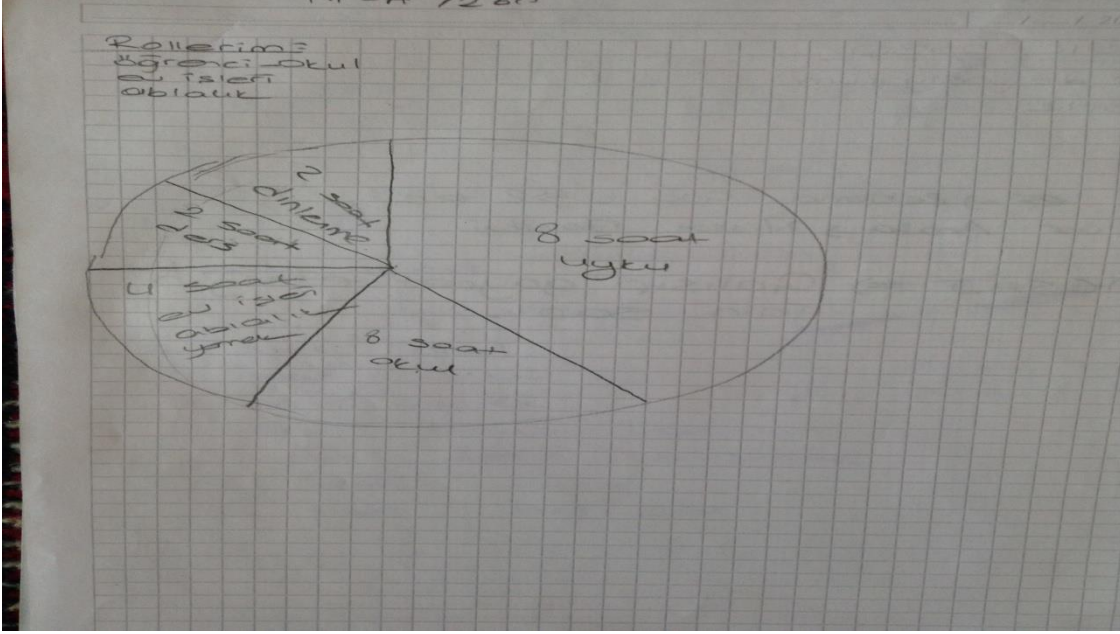
Soru 1: Zaman Dairesi: 24 saat içinde tahtadaki ikinci sütunda yazılan rolleriniz ya da işlere ne kadar zaman harcıyorsunuz? Uyku için yaklaşık 8 saat ayırmak gerektiğine göre, son bir yılı düşünerek, ortalama bir günde 16 saatinizi nasıl harcadığınızı belirtiniz. İsterseniz, bir daire üzerinde dilimleme yaparak bu harcadığınız zamanları belirtebilirsiniz.

Soru 2: Önem Dairesi: Ayrıca, bunlardan en çok zaman ayırdığınız, ilk dördüne ne kadar önem verdiğinizi daireler şeklinde çiziniz. Önem arttıkça, dairenin büyüklüğü de artar. Daireler iç içe değil, ayrı ayrı olmalıdır.

(Okul Psikolojik Danışmanı için not: Okulunuzdaki öğrencilerin zamanlarını hangi rollere ya da işlere ayırdıklarını düşünerek, bunların tahtaya bir sütun halinde yazınız. Örneğin, bunlar anne-babaya yardım, kardeşlerin gereksinimleri, ders çalışma, ev işleri, okulda bulunma, yeğenler/kuzenler, televizyon seyretme, gazete okuma, arkadaşlara, oyun oynama, internet, kitap okuma, vb. olabilir.)

-Sizin belirtmek istediğiniz başka uğraşlar:

Soru 3: Ayırdığınız zaman bakımından birbiriyle çatışan görev ya da rolleriniz var mı? Örneğin, ders çalışmaya ayırdığınız zaman ile televizyon seyretmeye ayırdığınız zamanlar çalışmanızı ya da dinlenmenizi engelleyebilir. Ya da kardeşlere ayrılan zaman kitap okumanızı engelleyebilir. Siz de böyle örnekler var mı?

Süreç

Geçen oturumun özeti öğrencilerin katkıları ile yapılır. Öğrencilere “Günlük yaşamda üstlendiğimiz roller nelerdir?” sorusuyla etkileşim başlatılır. Öğrencilerden cevaplar alınır ve özetlenir. Ardından günlük hayatta üstlendiğimiz roller hakkında bilgi verilir ve rollerim etkinlik formu (Özyürek, 2013; s. 251) öğrencilere dağıtılır. Öğrencilere formla ilgili açıklama yapılır. Sonrasında onların üstlendiği roller üzerine düşünceleri istenir. Ardından hangi rolleri daha çok sevdikleri, hangilerini daha az benimsedikleri sorulur ve roller arası çatışmalar konusunda bilgi verilir. Daha sonra da öğrencilerden hangi rolleri sebebiyle çatışma yaşadıklarını belirlemeleri istenir.

Rollerim etkinliğinden alınan geribildirimler özetlendikten sonra, Zamanı Planlama Etkinliğine geçilir. Etkinlik formu (Özyürek, 2013; s. 253) öğrencilere dağıtılır ve açıklama yapılır. Tahtaya bir daire çizilerek gösterilerek: “Diyelim ki, bu daire bizim 24 saatimiz anlamına geliyor. Örneğin, uyku için 8 saat ayırmak gerektiğine göre, son bir yılınızı düşünerek ortalama bir günde 16 saatinizi nasıl harcıyorsunuz, bu daire üzerinde gösterin.” diyerek önce bir örnek gösterilir. Ardından öğrencilerin de bu şekilde 16 saatini nasıl geçirdiklerini görmeleri sağlanır. Paylaşımlar alınır ve geribildirim verilir. Bundan sonra ise etkinliğin ikinci kısmına geçilir. İkinci kısımda ise öğrencilerin en çok zaman ayırdıkları ilk dört etkinliğe ne derecede önem verdiklerini belirlemeleri istenir. Yapılan etkinliğe verilen önem

artıkça dairenin de büyüklüğünün arttığı belirtilir. Hazırlanan bu farklı boyutlardaki dört dairenin altına önem derecelerine göre etkinliklerini yazmaları istenir. Önem derecelerine göre etkinlikler belirlendikten sonra verilen önem ve ayrılan zaman açısından çatışma yaşadıkları görev ya da rolleri olup olmadığı sorularak etkileşim başlatılır. Örnekler paylaşılır, paylaşımındaki ortak noktalar öğrencilere yansıtılır.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Öğrenciler yeteri kadar çalışıp çalışmadıklarını kendileri görmüş oldu. Ne kadar çok boş zamanları olduğunu fark ettiler. Paylaşımını alırken seçmeyi düşündükleri mesleği ve bu çalışmanın yeterli olup olmadığını sordum. Farkındalıkları arttı. Zamanı planlama konusunda güdülendiler.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 7. Sınıf Rehberliği Oturumu

Zaman Makinesi - 2035 Etkinliği

Amaç: “Öğrencilerin yargılanmadan konuşabilecekleri bir ortamda, geleceğe yönelik plan yapmanın önemini kavramalarına yardımcı olmak.” (Erkan,2006).

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Beşinci sınıflar ve üstü.

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: Erkan (2006; s. 140-142).

Uygulama Süresi: Bir ders saati.

Uygulama Formatı: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: -

Süreç

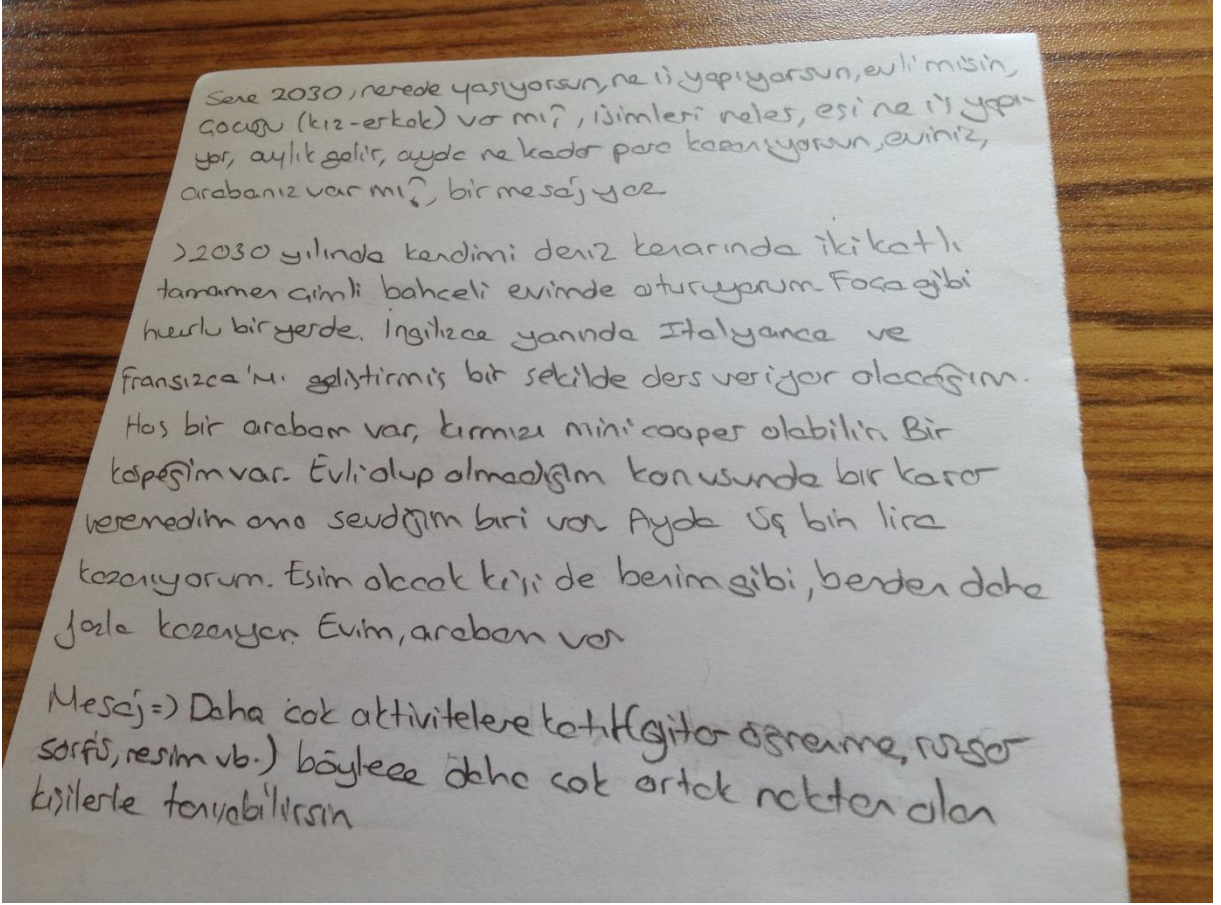
Geçen oturumun özeti öğrencilerin katkıları ile yapılır. Zaman Makinesi-2035 etkinliği çerçevesinde, öğrencilerin yaklaşık yirmi yıl sonraki geleceklerini hayal etmeleri ya da 2035 yılına ışınlandıklarını varsaymaları istenir. 2035 yılına ışınlanan öğrenciye aşağıdaki sorular tahtaya yazılarak, kendilerine yöneltilir. Gönüllü öğrencinin hayalindeki geleceği, içinden geldiği gibi ve hiçbir şeyden çekinmeden

yanıtlayabileceği özellikle belirtilir. Diğer öğrencilere de vereceği yanıtlarda arkadaşlarını özgür bırakmaları, onu yargılamamaları belirtilir:

- Evin var mı? Özellikleri neler?
- Nerede oturuyorsun? Evin şehrin neresinde?
- Ne iş yapıyorsun?
- Araban var mı? Özellikleri neler?
- Evli misin? Çocukların var mı? İsimleri ne?
- Bu işi yapabilmek için hangi okulları bitirdin?
- Maaşın ne kadar?
- Ailen ve yakınların nasıl? Onlarla neler yapıyorsun?
- 2035'den bugüne kendine neler önerirdin?

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Etkinliği uygularken öğrenciler 11. Sınıf olduğu için sandalye, şapka ve ışınlamayı atlayarak doğrudan kağıtlara yazdırdım. Çok keyifli bir çalışma oldu, oldukça eğlendik. Öğrenciler çok gerçekçi hayaller kurdu ve ilk hafta kararsız olan öğrencilerin büyük bir kısmının kararının netleştiğini gözlemledim.

Kariyer Farkındalığı Geliştirme Ünitesi 8. Sınıf Rehberliği Oturumu

Verimli Ders Çalışma ve Test Çözme Teknikleri Etkinliği

Amaç: Öğrencilerin verimli ders çalışma becerileri ile test çözme tekniklerini geliştirmelerine yardımcı olma.

Etkinliğin Uygulanabileceği Sınıf Düzeyleri: Tüm sınıflar

Yararlanılan Etkinlik Kaynağı: - (Bu etkinlik S. Çalışkan tarafından geliştirilmiştir.)

Uygulama Yöntemi: Grup ya da sınıf rehberliği

Materyal: Verimli ders çalışma ve test çözme teknikleri ile ilgili (Örneğin, bkz, Erkan, 2006; MEB, 2013; MEB, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü [ÖERDHHGM], 2006; Şatır, Özbakır, Özsoy, Işık, Tuncer ve Başaran, 2008; Türkoğlu, Doğanay ve Yıldırım, 1996; Uluğ, 1993) bir slayt gösterisinin hazırlanması.

Süreç

Şimdiye kadar yapılan etkinliklerin sonucunda ulaşılan hedefler konuşuldu. Öğrencilerin kariyer farkındalıklarındaki artış göz önünde bulundurularak hazırlık aşaması olan verimli ders çalışma ve test çözme teknikleri anlatıldı.

Etkinliği Uygulayanların Yorum ve Önerileri

Okul rehber öğretmeni, psikolojik danışman: Öğrencilerin büyük bir kısmına bu konular daha önceki dönemlerde zaten anlatılmıştı. Ama bu kez daha ilgili dinlediler, çünkü güdülenmişlerdi ve kafalarında bir hedef belirmişti. Öğrenciler tüm konular bittikten sonra yeniden taban puanları ve üniversiteleri incelemek istediler ve ilk haftanın konularına göz attık.

Tüm programı değerlendirdiğimde 11. sınıfları seçtiğime memnun oluyorum. Öğrenciler yaz dönemi için çalışma planları yaptılar. Üniversite ve gelecek hakkında daha ayrıntılı ve gerçekçi düşünmeye başladılar. Önümüzdeki yıl kararsız öğrencilerle çalışırken bu yıl yaptığımız etkinliklerden oldukça faydalanacağımı düşünüyorum.

5.Program Sonuçlarıyla İlgili Veriler

Okul psikolojik danışmanlığı programının uygulamaları sürerken ya da çoğunlukla uygulamaların tamamlanmasının ardından, gerçekleştirilen her bir çalışma ile ilgili değerlendirme çalışmalarına başlanabilir. Öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin görüşleri özellikle önemlidir. Bunun için okul psikolojik danışmanı program değerlendirme anketleri geliştirebilir, psikolojik testlerden yararlanabilir, veli ve öğretmenlerin görüşlerini alabilir, vb. Toplanan bulgular, okul PDR hizmetleri yürütme komisyonunda, öğretmen ve veli toplantılarında, vb. kullanılabilir. Elde edilen bulguların bir kısmı okul web sayfasında da paylaşılabılır (ASCA, 2012; Özyürek, 2014). Aşağıda bunun bir örneği verilmiştir:

2013-2014 eğitim öğretim yılında okul rehber öğretmeni Selin ÇALIŞKAN'ın sınıfınızda yaptığı 'Kariyer Farkındalığı Geliştirme Etkinlikleri' sürecinde neler gözlemlediniz, faydalı olup olmadığı konusunda görüşünüz nedir?

11A'nın sınıf öğretmeni olarak bu etkinlikten çok memnun kaldım. Öğrencilerim 11. sınıf olmasına rağmen gelecekte seçecekleri meslek konusunda çok kararsızdılar. Ayrıca bir çok şeyin farkında değildiler. Bu etkinlik sayesinde hedeflerini belirlediler. Tüm bu gelişmeler için Selin ÇALIŞKAN öğretmenimize çok teşekkür ediyoruz.

11A Sınıfı rehber öğretmeni
Bernis MERT

2013-2014 eğitim öğretim yılında okul rehber öğretmeni Selin ÇALIŞKAN'ın sınıfınızda yaptığı 'Kariyer Farkındalığı Geliştirme Etkinlikleri' sürecinde neler gözlemlediniz, faydalı olup olmadığı konusunda görüşünüz nedir?

Selin ÇALIŞKAN'ın yaptığı çalışmalar öğrencilerin kariyer farkındalığını arttırdı. Gelecek hakkında fikri olmayan bazı bir-çok belirsizlikleri olan öğrenciler artık hedeflerini oluşturdular. Sınıfın genelinde bu etkinliklerden çok memnun. Bu denli beklentilerinde başarılıydular. 11-B sınıfı öğrencileri için bu çok verimli bir çalışma oldu. Selin Hanım'a teşekkürler.

Sevilay DEVRİM
11-B sınıfı öğretmeni.

Kaynakça

- Bacanlı, F. (2014). Özellik-faktör uyumlu kuramlar. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı. Kuramdan Uygulamaya* (s., 89-133). Ankara: PEGEM Akademi.
- Bostancı, H. (2014). Kariyer farkındalığı geliştirme amaçlı grup rehberliği programının 7. sınıf öğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerine olan etkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, SBE.
- Erkan, S. (2006). *Örnek Grup Rehberliği Etkinlikleri* (8. baskı). Ankara: PEGEM A Akademi.
- MEB (2013). Etkin ve Verimli Ders Çalışma Teknikleri. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/22/02/143283/dosyalar/2012_12/25074817_verimlidersalmateknikleri.pdf. 15.11.2013 tarihinde indirilmiştir.
- MEB, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2006). İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programı. 09.02.2009 tarihinde, <http://orgm.meb.gov.tr> sayfasından elde edilmiştir.
- Özyürek, R. (2013). *Kariyer psikolojik danışmanlığı kuramları. Çocuk ve ergenler için kariyer rehberliği uygulamaları*. Ankara: Nobel.
- Özyürek, R. (2014). Sınıf Rehberliği Ünitelerini Temel Alan Okul Psikolojik Danışmanlığı Programı Modeli e-kitabı. İzmir: Bornova Rehberlik Araştırma Merkezi, <http://bornovaram.meb.k12.tr>.
- Özyürek, R., Tüfeközdemir Sarıoğlu, F., Özgeday, N., Kayalar, A., Karabulut Kutgöz, S., Bostancı, H. ve Üstüner, V. (2013). İzmir ili Bornova ilçesi okullarda psikolojik danışma ve rehberlik programı uygulamaları temel önleme e-kitabı. İzmir: Bornova Rehberlik Araştırma Merkezi.
- Özyürek, R., Tüfeközdemir Sarıoğlu, F., Özgeday, N., Akçay, O., Bostancı, H. ve Üstüner, V. (2014). Sınıf rehberliği ünitelerini temel alan okul psikolojik danışmanlığı programı modeli uygulamaları: Verimli ders çalışma ve zamanı kullanma becerileri sınıf rehberliği ünitesi-ilkokul e-kitabı. İzmir: Bornova Rehberlik Araştırma Merkezi.

- Şatır, S., Özbakır, F., Özsoy, T., Işık, P. R., Tuncer, E. ve Başaran, Ö. (2008). Yapılandırmacı temelli verimli çalışma ve öğrenme davranışları. Ankara: Ankara Özel Tevfik Fikret Okulları Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi.
- Türkoğlu, A., Doğanay, A. ve Yıldırım, A. (1996). *Ders Çalışma Becerileri*. Adana: Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Uluğ, F. (1993). *Okulda başarı*. İstanbul: Remzi.